

Otevřený dopis ministrovi kultury v demisi jako reakce na jeho vystoupení v rozhlasovém pořadu „Pro a proti“ (ČR Plus) dne 23. ledna 2014.

Pane ministře v demisi, pane magistře Jirí Balvíne,

ze záznamu jsem si včera poslechl Váš rozhovor s p. Skřivánkem v pořadu „Pro a proti“ na stanici ČR Plus. Za normálních okolností nejsem zvyklý reagovat na každou dezinformaci, ve Vašem případě však jistě uznáte, že mohu udělat výjimku.

Při našem posledním setkání jste mi sdělil, že jste se rozhodl odložit můj nástup do NG na 1. červenec 2014. Jak si snad ještě vzpomenete, naléhavě jsem Vás upozorňoval, že to je pouze Vaše rozhodnutí, že není dobré a že se od něj distancuji. V dané situaci jsem měl dvě možnosti, buď vzít Váš postoj na vědomí, anebo odstoupit, jak jste i Vy naznačoval; tuto radost jsem Vám a Vaším našeptávačům nechtěl způsobit. Proto jsem podepsal Vámi předložený materiál, v němž беру na vědomí odsunutí nástupu. Tehdy jsem Vás ale opakovaně upozorňoval, že pokud MK ČR bude výsledek našeho setkání interpretovat jako vzájemnou dohodu, ohradím se proti tomu. A netrvalo dlouho a Váš úřad tuto informaci začal skutečně šířit, což jsem musel zkorigovat.

V dotčeném rozhovoru pro ČR dále tvrdíte, že jsem Vám předložil *poměrně striktní* podmínky týkající se financování NG. Nic takového jsem Vám nepředložil, jen jsem se snažil při listopadovém setkání zodpovědět ve stručnosti Vaši otázku, jaký je stav dnešní NG. Ano, ta je silně podfinancovaná a její akutní potřeby jsem vyčíslil zhruba tak, jak zmiňujete. A očekával jsem – marně, že zahájíme věcnou diskuzi o způsobech řešení této nadále neudržitelné situace. K doložení svého tvrzení jste pak argumentoval materiálem z 19. listopadu 2013, kde jsem podle Vás na pěti stránkách své finanční podmínky formuloval. V tom případě jste ho ale nejspíše špatně četl, neboť v něm pouze rekapituluji nutné kroky směřující k tomu, abych mohl NG v původně plánovaném lednovém termínu převzít (jmenování garanční rady NG, zadání auditu vnějších vztahů, na obou bodech jsme se ostatně v srpnu dohodli, dále strukturování předávacího protokolu ad.; materiál dávám tímto Janu Skřivánkovi k dispozici).

Následnými tvrzeními o mých údajných ekonomických nedostatcích jste se zařadil mezi sice nepočetné, o to však hlasitější kritiky, kteří se manipulativními tvrzeními snaží doložit moji nehospodárnost a absenci manažerských schopností pro výkon ředitele NG. V této souvislosti jistě není náhodou, že pověřený ředitel NG Vít Vlnas před dvěma dny v České televizi neopomněl „kolegiálně“ zdůraznit, že nemám žádné manažerské zkušenosti a vždy jsem byl čistým *akademikem*, přičemž mu ale nějak uniklo, že jsem šest let před ním řídil Sbirku starého umění a byl zastupujícím generálním ředitelem NG. Proč? Odpověď je nasnadě. V současnosti nastupuje nová politická garnitura, což je pochopitelně nejvhodnější doba ke spuštění PR kampaně, jejímž cílem je postavit nepřítele do negativního světla, ovlivnit mínění veřejné, ale především nováčků na politické scéně a posléze ho nahradit, jak si o to Vít Vlnas veřejně řekl (a to bez toho, že by úspěšně prošel jakýmkoliv výběrovým řízením...).

Nepřesnostmi zamlženými výroky mě dále neváháte spojovat s účetními nedostatky v hospodaření NG v 90. letech 20. století. Relevantní dokumenty Ministerstva financí ČR, které shrnují výsledky kontroly provedené za léta 1995 až 1998 ale jasně deklarují, že ve Sbirce starého umění, za níž jsem byl manažersky zodpovědný, nebyly zjištěny žádné zásadní nedostatky v hospodaření. A za špatné účtování centrální účtárny skutečně nenesu žádnou zodpovědnost. Navíc přitom tvrdohlavě odmítáte vzít na vědomí, že se proti těmto smyšleným obviněním vyřčeným poprvé před třemi roky Milanem Knížákem úspěšně bráním před soudem, který rozhodnul, že Milan Knížák *přesahuje přípustnou míru tolerance nepřesnosti při kritice jiného*, jinak řečeno, že si prostě vymýšlí, a nevyloučil ani Knížákovu záměrnou snahu *právě žalobce* (tedy mojí osobu) *a právě ve výběrovém řízení poškodit*.

Stejně povahy jsou i další Vaše tvrzení o výstavách, jejichž hospodaření podle Vás skončilo dluhem. Zdůrazňuji, že na mezinárodních výstavách o Lucemburcích a Jagelloncích jsem působil jako hlavní autor a kurátor, nikoliv jako pořadatel, což je zásadní rozdíl! Polehčující okolností Vám může být neznalost statutárních, organizačních a finančních okolností při realizaci podobně komplexních výstavních projektů: kurátor totiž zodpovídá primárně za koncepci a pochopitelně i za formu výstavní a publikační prezentace daného tématu. To vše samozřejmě má podstatný vliv na finanční náročnost výstavy, jejíž realizace je však výhradně v rukou pořadatelů, tedy muzeí! Úspěšný průběh realizace výstavy předpokládá úzkou spolupráci kurátora a pořadatele, finální rozhodnutí je ale právě na pořadateli, který uzavírá smluvní vztahy s dodavateli, a nikoliv na kurátorovi! Jinak řečeno –

pořadatel/muzeum má v jakémkoliv okamžiku možnost efektivně ovlivňovat rozpočet výstavy a této pozice také často využívá.

A teď konkrétně k Vámi zmíněné výstavě o umění doby Karla IV. a jeho synů, která proběhla v letech 2005/06 v Metropolitním muzeu v New Yorku s reprízou na Pražském hradě. Samozřejmě takovéto výstavy postavené na vzácných zápůjčkách z celého světa jsou drahé, zpravidla ale také bývají návštěvnickými magnety, za nimiž občané České republiky tak hojně vyjíždějí do zahraničí. Pokud by ale *skončily s dluhy*, jak jste tvrdil, pak jediným zodpovědným za jejich ekonomiku je pořadatel, v daném případě tedy Správa Pražského hradu, která uzavírala veškeré smlouvy. Náklady této výstavy se odvíjely od oběma pořadateli předem schválené koncepce a rozsahu výstavy, navíc oboustranně stvrzených mezinárodní smlouvou o spolupráci mezi českou a americkou stranou. O konkrétní výši nákladů jsem tehdy dokonce ani nebyl informován – přes několikrát dotazy, tyto záležitosti se totiž řešily na vyšší úrovni nežli kurátorské!

Podobně zavádějící jsou i Vaše tvrzení týkající se divácky neúspěšnější výstavy roku 2012 „Europa Jagellonica“, jejíž českou část pořádala Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře. Tvrdíte, že máte materiály o tom, že její původní rozpočet byl nejdříve 8, pak 18 a nakonec se zvýšil na 30mil.(?). Nic z toho není pravda. A pokud něco takového máte v ruce, pak mi věřte, že Vám tento materiál byl podstrčen se zcela jiným záměrem než věcně informovat. Základní parametry této výstavy, tj. její koncepce a rozsah, včetně detailního položkového rozpočtu, totiž byly dohodnuty a mezinárodními partnery (Kutná Hora, Varšava a Postupim) písemně stvrzeny bezmála tři roky před zahájením kutnohorské výstavy v přílohách žádosti o finanční podporu Evropské unie; samozřejmě příslušné doklady jsou k dispozici. Minimální smluvní závazek české strany činil 18mil. Kč, odhadované celkové náklady české části při daném rozsahu výstavy (ca. 400 exponátů na výstavní ploše 2.000m²) se pohybovaly kolem 25mil. Kč. Tyto informace byly zveřejněny více jak rok před zahájením výstavy na první tiskové konferenci na jaře 2011 a jsou také v dobovém tisku snadno ověřitelné. A pokud vím – opět ale nemám přesná čísla i přes opakované dotazy na vedení GASKu – dosažená nákladovost prvotním kalkulacím zhruba odpovídala i přesto, že shodou neočekávatelných okolností (odstoupení takřka jistého sponzora tři měsíce před vernisáží; špatný odhad nákladovosti transportů uměleckých děl ze strany nositele evropského grantu – muzea v Postupimi; policejní zásah proti krajskému

hejtmanovi D. Rathovi pět dní před vernisáží) byla narušena plynulost jejího financování. Jagellonská výstava tedy neskončila žádným dluhem, k čemuž v neposlední řadě přispěla i vysoká návštěvnost výstavy a z toho plynoucí příjmy ze vstupného.

Překvapilo mě i Vaše tvrzení, že nemám svého *ing. Tajče* (ekonomický náměstek NG za Milana Knížáka) – přeloženo, že nemám svého finančního a správního ředitele. Patrně jste už ale zapomněl, že jsem Vám svého kandidáta/kandidátku na pozici finančního a správního ředitele NG při našem listopadovém jednání na Váš dotaz představil. Mohu Vás tedy ujistit, že tím svých nejbližších spolupracovníků mám sestavený již delší dobu a že Vaše rozhodnutí mě i mým kolegům přineslo jen značné problémy související s naší profesní budoucností.

Pane ministře v demisi, dovolte mi závěrem poněkud osobnější rozvahu: pokud jste si takto vymýšlel z pouhé neznalosti, tak by mě to ani nepřekvapovalo, v bulvárním světě, jehož pravidla jste přijal, to prostě tak bývá. Jen se však obávám, že jste takto činil záměrně ve snaze o diskreditaci mé osoby. A to prostě přejít nemohu. Proto jsem upřímně rád, že odcházíte z ministerstva kultury a pevně věřím, že nastupující ministr kultury Daniel Herman neudělá takovou chybu, aby s Vámi coby náměstkem spojil svou profesní budoucnost. Pro kulturní veřejnost by to byl přece jenom devastující signál.

S přáním všeho dobrého,

jiří fajt

Frankfurt/Main, 24. ledna 2014